List 42. **NOVICE** Tečaj LI.

gospodarske, obrtniške in národne.

zhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 20. oktobra 1893.

Politiški oddelek.

Občna volilna pravica.

I.

Tacega iznenadenja pa še ni napravil grof Taaffe, kakor v začetku sedanjega zborovanja državnega zbora. Predložil je zboru občno volilno pravico. Njegov načrt je pa vsekako sestavljen na zdravi podlagi. Vsakdo, ki izpolnjuje vse državljanske dolžnosti, naj ima tudi volilno pravico, ne le tisti, ki plačuje gotovo svoto neposrednega davka.

Budget državni kaže, da so posredni davki že tako veliki, da nikakor samo neposredni ne morejo veljati za merilo državnih bremen. Posredne davke pa plačuje vsakdo. Poleg tega pa tudi dandanes skoro vsakega zadeva vojaška dolžnost, ako ne drugače, pa v črni vojski. Kdor pa je poklican, da s krvjo in življenjem brani domovino, ima pač tudi pravico, da tudi po svojih zastopnikih tam sodeluje, kjer se zanj delajo postave.

Po vladnem načrtu bodo volili za državni zbor poleg teh, ki sedaj volijo, vsi, ki so stali v vojski pred sovražnikom, vsi ki so si pridobili kako vojaško zaslužno svetinjo ali pa podčastniški certifikat.

Ta določba je pač vsekako pravična. Na tistega se pač moramo ozirati, ki je na bojišči v smrtni nevarnosti branil domovino. Nekateri se izpodtikajo nad tem, da se od te vrste volilcev ne zahteva znanje branja in pisanja. Po našem mnenji pa ta pomislek ni opravičen. Možje, ki so bili vojaki, so se že toliko izurili, da se jim lahko volilna pravica izroči. Število tacih volilcev iz te kategorije, kateri bi brati in pisati ne znali, pač ne bode veliko. Od tistih, ki dandanes dobe podčastniški certifikat, pa pač ni zahtevati, da bi še posebej dokazovali znanje branja in pisanja. Od njih si pač misliti moramo, da znajo, ker drugače bi v sedanjem času ne bili postali podčastniki. Sicer je pa tudi dandanes volilo več volilcev, ki niso znali čitati in pisati. Vojaška služba po našem mnenju da pač več razsodnosti, nego 5 gld. neposrednega davka, ki ga kdo plačuje.

Poleg omenjenih voli po novi vladni predlogi vsakdo, ki je redno izpolnil svojo naborno dolžnost in si je pridobil znanje branja in pisanja.

Da je kdo redno izpolnil naborno dolžnost, to bode mogel dokazati s spričevalom pristojne politične in vojaške oblasti. V sedanjih časih splošne vojaške dolžnosti je pač redno izpolnjenje naborne dolžnosti velike važnosti in se zatorej nad tem ni izpodtikati, da se zahteva od tistega, ki bode volil za državni zbor. Pravice naj gredo tistemu, ki izpolnjuje tudi dolžnosti. Tega dokaza bodo oproščeni vsi tisti volilci, kateri so bili v nabornih letih do 1868. leta, ko se je vvela občna vojaška dolžnost.

Znanje branja in pisanja se bode mogel vsakdo dokazati s šolskim spričevalom. Kdor bi pa tacega spričevala ne mogel predložiti, ker se je pridobil znanje branja in pisanja drugače, ne pa v šoli, bode to mogel dokazati pred posebno komisijo. Ta komisija bode sestavljena iz župana, šolskega vodje dotičnega okraja in jednega branja in pisanja veščega občana. Ta komisija ga bode izpraševala, in mu dala spričevalo, na podlagi katerega spričevala bode smel zahtevati, da ga vsprejme mej volilce.

Samo na sebi je določba, da se od volilcev zahteva znanje branja in pisanja, jako umestna. Od tacega volilca je pričakovati, da bode znal presoditi dobre in slabe strani kake stranke in bode torej po tem se ravnal pri volitvi, ter ne bode dal vplivati po agitaciji. Kdor zna sam čitati in pisati, lahko čita časopise, in se tako pouči o političnih razmerah. Seveda je želeti, da bi vsakdo, kdor ima priložnost, čital časopise več strank, ker si le tako more narediti kako samostojno sodbo. Zato bodo posebne važnosti čitalnice in bralna društva sedaj, ko se volilna pravica razširi, samo da ne bode smela biti prejednostranska, da se bodo volilci mogli dobro poučiti o političnih težnjah raznih strank. Neki pomisleki bi pač utegnili imeti proti komisiji za dokaz zmožnosti branja in pisanja. Semtrtje pač kaka komisija ne bode povsem nepristranska in zlasti na Koroškem najbrž ta pristranost

ne bode nam Slovencem v korist. V več krajih je župan nemškutar, šolski vodja je pa na Koroškem navadno nemškega mišljenja in če bode še tretji član bolj na nemško stran, pa bodo sestavljena iz samih nemškutarjev. Pri taki komisiji bode pač Slovencem pri znani nestrpnosti koroških Nemcev in nemškutarjev težko dokazati potrebno znanje branja in pisanja. Zakon sicer določuje jasno, da zadoščuje znanje branja ali pisanja v jednem deželnem jeziku, ali taka komisija bi pa utegnila vender zahtevati le znanja nemškega branja ali pisanja, posebno ker v več krajih šolski vodja sam slovenščine ni dobro vešč. Da nima zakon neke izjeme, bi mi vsekako morali priporočati, da se ta določba spremeni. Toda zakon določuje, da se od tistih, ki so pred 1869. l. bili v letih šolske dolžnosti, dokaz branja in pisanja ne bode zahteval. Tako bodo vsi oproščeni, katerih tako rekoč še ni zadevala občna šolska dolžnost. Starejši ljudje so vsi oproščeni tega dokaza, mlajši pa skoro vsi hodijo v šolo. Komisije za dokaz branja in pisanja pač ne bodo imele dosti posla. Logično bi pa to naše mnenje le bilo, da se tisti oproste tega dokaza, ki bivajo v krajih, v katerih ni šole; ti ravno tako nimajo priložnosti naučiti se brati in pisati, kakor se ljudje pred občno šolsko dolžnostjo niso imeli. Zanje rekli bi, občna šolska dolžnost še ni stopila v veljavo. Vlada najbrž v to ne bi privolila, ker bi potem prebivalci še bolj odlašali snovanje potrebnih šol. Vsekako bi pa bil umesten kak priziv proti odločitvi izpraševalne komisije.

Določba, da se zahteva znanje branja in pisanja, je velike moralne važnosti. Marsikdo se bode učil branja in pisanja, da bode deležen vseh državljanskih pravic, da tako rekoč ne bode na nižji stopinji kakor njegov sosed. Tudi politične stranke bodo delovale na to, da se ljudje brati in pisati nauče. Če vladna predloga stopi v veljavo, bodo povsod začeli tudi bolj skrbeti za dobre šole. Dosedaj se je to v več krajih zanemarjalo.

Od novih volilcev se bode pa nadalje zahtevalo, da plačujejo kak neposredni davek, ali pa da so v kaki redni službi ali delu. Poslednje bodo morali dokazati s poselskimi ali pa delavskimi bukvicami, ali pa tudi z drugimi oblastveno potrjenimi spričevali. S to določbo se bode preprečilo, da se ne bodo volili razni klateži in malopridni ljudje, kateri se ne bavijo z nobenim rednim poslom. Ker bode volilna pravica navezana na redno delo, bode nov volilni red navajal ljudij tudi k rednemu življenju.

Zahtevalo se bode od volilcev tudi, da že vsaj šest mesecev bivajo v občini, v kateri volijo. S tem se bode olajšala kontrola nad volilci, poleg tega ne bode lahko kako priseljevanje volilcev jedino v volilske namene, da kaka stranka dobi ta ali oni mandat. Na Nemškem so se taka preseljevanja faktično vršila. Tako preseljevanje je pač združeno z raznimi neprilikami in slabo vpliva na narodnogospodarski razvoj. Iz povedanega je razvidno, da ima vladna predloga ne le velik političen, temveč tudi moraličen pomen. Povzdignila bode moralično stran nižjega prebivalstva. S te strani se pa vladna predloga pač premalo precenjuje in vender je vredna, da se nanjo ozirajo državni poslanci, ko se bode sklepal novi zakon. Vlada je torej stvar mnogostranski premislila in želeti je le, da se poslanci pri njenem precenjevanji postavijo na neko višje stališče, ter je ne gledajo le s svojih strankarskih koristij, kakor jo ogledujejo in pretresujejo skoro vsi avstrijski listi. Ne sme jih voditi le proračunjenje koliko stranke pridobe ali izgube, temveč občni interesi. Pretresovanje te predloge bode tudi pokazalo nravstveno vrednost sedanjih strank. Nravstvena dobra stranka bode vprašanje pretresovala s stališča občnih koristij, druge se bodo pa držale le svojih strankarskih koristij.

Politični pregled.

Državni zbor. — V letošnjem zasedanji bi zbor imel dovolj dela, da bi se poslancem le delati ljubilo. Vlada je predložila že več važnih predlog, ali volilna reforma je večini zbornice vzela vse veselje za delo. Mnogi poslanci si mislijo, čemu se bodemo pač trudili, če kmalu za nami pridejo drugi možje, z drugimi nazori, naj pa oni potem delajo. Vlada je predložila zbornici predlogo o preosnovi deželne brambe. Po predlogi bi deželni brambovci morali služiti 2 leti aktivno in 10 let neaktivno. Tisti, ki bi postali podčastniki bi pa morali celo tretje leto aktivno služiti, ali zato se pa jim skrajša za dve leti neaktivno službovanje. Ta vladna predloga ima namen deželne brambovce povzdigniti blizu na tisto stopinjo, kakor je skupna vojna. — Kmetijski minister je predložil zbornici poslancev načrt zakona o dohodninskih zemljiščih in kmetijskih zadrugah. Ta načrt je silne važnosti za kmetijstvo in zatorej še obširneje spregovorimo o njem v našem kmetijskem oddelku. — V državnem zboru je že bila jako burna debata, ko je prišlo češko izjemno stanje na vrsto. Debata je trajala silno dolgo. Govorilo se je pa o mnogih rečeh več nego o izjemnem stanji. Navajale so se stvari, ki z izjemnim stanjem nimajo nič opraviti. Mladočehi so posebno napadali sedanjega namestnika na Češkem, češ, da je mnogo kriv sedanji nezadovoljnosti v deželi. Nemški nacijonalci so se tudi izrekli proti izjemnemu stanju. Ravno tako tudi protisimitje. Pravosodni minister je vladno postopanje opravičeval in obljubil, da bode še le v odseku še bolje pojasnil stvari. Dr. Heilsberg je v imenu levičarjev izjavil pri tej priliki nevoljo proti vladi zaradi volilne reforme. Iz vseh njegovih besed se pa ni mnoglo razumeti, kaj misli storiti levica, bode li glasovala za izjemno stanje ali ne. Le krivdo za razmere na Češkem je izvračal na vlado. Naposled so je vsa stvar izročila odseku 24 članov.

Razpust državnega zbora. — Govori se, da vlada razpusti državni zbor, ako se bode le ustavljal novi volilni reformi. Levičarji so predlagali v državnem zboru, da se osnuje posebna volilna skupina, v kateri bi volili delavci, ki so pri kaki bolniški blagajnici zavarovani. Levica je pripravljena dovoliti jim 20 mandatov. Vlada pa menda ni zadovoljna v tako volilno reformo, ki bi skoro nič ne spremenila sedanjega razmerja strank. Zaradi tega bode rajši poskusila srečo z novimi volitvami. Nadeja se, da z novimi volitvami pridobi gotovo večino za svojo predlogo. Najbrž pa vladi ne bode treba zbora razpustiti, ker že tako večino dobi. Ko bode volilna reforma dovršena, bode pa vlada vsekako zbor razpustila in razpisala volitve na podlagi novega volilnega reda. Časopisi posebno ra čunajo, koliko bode kaka stranka po premenjeni volilni reformi pridobila ali pa izgubila. Levičarski listi posebno strašijo s socijalnimi demokrati, katerih pride kar petdeset v zbor. To je pač največ le strašenje. Sicer je pa petdeset socijalnih de-

mokratov v zboru manj nevarnih, kakor deset anarhistov zunaj zbora. Nekaj pridobimo tudi Slovenci, potem Rusini. Zgubi pa največ levica, potem pa Poljaki. V novem državnem zboru bode k večjemu kacih 70 levičarjev, morda tudi jedva petdeset. Protisemitje zgube nekaj sedanjih mandatov, druge pa pridobe. Sicer je še pričakovati, da se stranke vse drugače razdele.

Ban pri Strossmayerju. — Veliko se ugiblje o tem, zakaj je ban potoval k vladiki Strossmayerju v Djakovo. Nekateri trdijo, da je ta v zvezi z imenovanjem novega zagrebškega nadškofa, drugi pa, da bi vladiko pridobil, da bi svoj vpliv porabil proti Srbom. Mej Srbi na Hrvatskem se razširjajo baje močno velikosrbske ideje. Nam se pač poslednje ne zdi posebno neverjetno. Hrvatski Srbi zvesto podpirajo vlado in o kakem državi nevarnem velikosrbstvu se je dosedaj moglo malo govoriti. To srbsko nevarnost izumili so tisti hrvaški listi, katerim ni prav, ker Srbi nečejo nakrat odreči se svojemu srbskemu imenu in zvati se Hrvate.

Nemčija. — Čuje se, da namerava nemška vlada predložiti državnemu zboru predlogo o pomnožitvi mornarice. Zdaj, ko si ji je posrečilo vojsko na suhem pomnožiti, skuša še vojsko na morju primerno povečati. Se pa li to posreči nemški vladi, to je še veliko vprašanje.

Italija. — Te dni dospelo je angleško brodovje v Tarant. O tem dohodu smo svojedobno poročali, da hoče biti nekaka demonstracija proti toulonskim slavnostim. Kakor se pa zdaj poroča, in kar laški listi sami zagotovljajo, ta obisk ni nikaka demonstracija zoper rusko-francoske slavnosti. Tudi o vsprejemu samem se čuje, da je bil jako boren. Videti je, da so se toli vročekrvni Italijani, ki so imeli to li izzivanja in ščuvanja proti rusko-francoskim slavnostim, malo streznili. Že vedo zakaj!

Srbija. — Bivši ministerski predsednik Piročanac sprožil je misel, da naj bi se iz naprednjakov in liberalcev osnovala takozvana konservativna, stranka, katera bi bila močna zadosti se v bran postaviti počenjanju sedaj gospodujuče radikalne stranke. Če se osnuje taka stranka, je mogoče, da prav kmalu vrže radikalno stranko, kajti pojavlja se tudi že v ti razkol, ki bo pa postal še nevarneji, če enkrat zatisne Dokič oči in bo postal ministerski predsednik kak hnji radikalec.

Toulonske slavnosti. — Kakor napovedano, dospelo je rusko brodovje dne 13. t. m v Toulon. Mesto bilo je vse v zastavah in iz vseh krajev Francije prihitelo je nebrojno ljudstva, da pozdravi ruske goste Poroča se, da je došlo do 100.000 ljudij iz raznih krajev Francije v Toulon k vsprejemu Rusov. Vsi francoski listi so ta dan izšli v slavnostnih oblikah, so goste navdušeno pozdravili in povdarjali mirovni značaj teh slavnostij Ko so proti 12. uri opoludne priplule ruske ladje v luko, zavrili so iz tisoč grl navdušeni klici „Živio Rusija“, godbe so zaigrale rusko himno, občinstvo pa je vihtelo klobuke in robce. V imenu francoske vlade pozdravil je ruske goste minister mornarice admiral Rieunier. Poveljnik ruskega brodovja admiral Avelan se je vidno ganjen zahvalil V imenu mesta Toulon pozdravil je Ruse župan toulonski. Pri slavnostnem obedu napil je Rieunier ruskemu carju in ruski mornarici, admiral Avelan predsedniku Carnotu in francoski mornarici in francoski vojski. Na večer bil je Toulon krasno razsvetljen, v okolici pa so raz hribov žareli velikanski kresovi. Nebrojno ljudstvo po ulicah je navdušeno klicalo „Slava Rusiji“, kateri klici celo noč niso ponehali. V ostalem so se slavnosti završile najsijajneje po dolčenem vsporedu. Dne 16. t. m. odpeljal se je Avelan s 50 častniki v Pariz. Tu so bili ruski gostje zopet najsijajneje vsprejeti. Dne 17. t. m. vsprejel je Carnot v navzočnosti vseh ministrov admirala Avelana in ruske častnike. Na povratku iz Pariza nazaj v Toulon, ustavijo se ruski gostje tudi v Lyonu. Dne 27. t. m. t. j. pred odhodom pride Carnot sam v Toulon, da obišče rusko brodovje. V vsem imele so vse slavnosti jako miren značaj. Demostracij, ki bi bile zamogle najmanje žaliti trozvezne države, ni bilo vkljub tolikim množicam ljudij, ki so prisustovale slavnostim. Namen prihodu ruskega brodovja na Francosko ni bil izzivati trozvezo, temveč ravno nasprotno pokazati ti zvezi, da hočeta Rusija in Francija kot nasprotna zveza skrbeti za mir, katerega rušiti ste zadnji čas skušali pričeti Italija in Nemčija, prva iz čestihlepnosti, druga pa iz gospodstvaželjnosti. S tem, da sta Francija i. Rusija storili zvezo mej seboj, je evropski mir tem bolj zagotovljen in ravno iz tega ozira mora vsak miroljuben Evropejec toulonske slavnosti, ki so to zvezo potrdile, pozdravljati kot vesel pojav v svetovni politiki.

Obrtnija.

Čikago in Kolumbijeva razstava.

(Dalje.)

Kdor bi sodil Američane po njih pohišji, sodil bi, da so narod, ki želi največjo priležnost. Temu pa ni tako. Američanov ne smemo zmatrati za kak pomehkužen narod. Da niso žilavi, gotovo bi ne bili v tako kratkem času pridobili svojega kontinenta za civilizacijo. Kakšna je bila Amerika še pred petdesetimi leti in kakšna je danes. Kako velikanska mesta so ta čas izrasla in zato je bilo tako velicega duševnega in fizičnega napora. Amerikanec tudi zdaj pridno dela in je z malim zadovoljen, ako razmere to zahtevajo.

Da imajo pri vsem tem Američani najpriležneje pohišje, to ni tolika zasluga naročnikov, kakor konkurence mej izdelovatelji. Konkurenca je sploh v novem svetu še hujša nego v stari Evropi, posebno pa to velja še glede pohišja. Posebno hitro se menjajo slogi. V Ameriki se moda v pohišji tako pogosto menja, kakor v Evropi ženske noše.

Še bolj nego na slog, se pa gleda na tehnično popolnost. V razstavi so razstavili tudi Evropci razno pohišje, ki je vse umetno delo in napravlja dober vtis na gledalca. Ameriško pohišje je pa vender vse nekaj druzega. Umetnost tukaj ni na prvem mestu, pač pa praktičnost, priležnost in umno gospodarstvo. Kakor sploh Američan gleda na to, da se ne pogubi preveč časa, prostora ali pa moči, je tudi pohišje potem vrejeno. Vse pohišje bi rekli, da so nekaki stroji, seveda ne za delo, temveč za prijetno življenje, sedenje, ležanje i. t. d. Ti stroji se pa vedno zboljšujejo in popolnjujejo.

Ameriški oddelek za pohišje sama na sebi nima bog ve kaj posebnega, da si je razstavljenih silno mnogo predmetov. Le kake štiri tvrdke so dale delati posebno za razstavo. Njih razstavljene stvari so tudi v resnici lepe in okusne. Drugi razstavljalci so pa v razstavo poslali stvari iz svoje vsakdanje zaloge. Te stvari niso tako sijajne, ali za tistega, ki se zanima za ameriško življenje in napredek, pa vender tem bolj zanimive.

Najvažnejši del pohišja je postelj. Amerikanec, ki močno dela, hoče imeti postelj, na kateri se potem v resnici počije. Oblika postelj je kaj priprosta. Lesene postelje imajo visoke skončnice s kakimi rezbarijami, ko-

*

vinske postelje pa imajo na koncih visoke svetle mesingaste mreže. Povsod imajo matroce z zmetmi.

V Ameriki imajo skoro same postelje za dva človeka, bodi za zakonske, otroke ali pa tudi odrasle osebe jednakega spola.

Neka posebna vrsta postelj je folding bed, katera je tako narejena, da se matroc in postelja po dnevi vkupe zložita, zadnji konec pride prav na sprednjega. Po dnevi je tako vkupe dejana postelja, podobna kakemu predalniku, ali pa celo kaki pijani in ne vzame dosti prostora. Te postelje vkupe devati ni nobena težava. Narejene so tako, da se le sproži neka zmet, pa se potlej sama vkupe zloži in ravno tako lahko jo je zvečer raztegniti.

Te postelje so posebno pripravne za revnejše ljudi, kateri ne morejo imeti obširnih stanovanj. Soba, v kateri so take postelje, je po dnevi elegantna in lahko služi za salon. Take postelje so posebno navadne v hotelih. Poleg preprostejših pa delajo tudi jako elegantne take postelje, katerih jedna velja do 350 dolarjev. Take postelje se izdelujejo od 1871. leta in so posebno na razstavi v Filadelfiji bile vzbudile veliko pozornost.

Take postelje starejše konstrukcije so bile nevarne. Pripetilo se je, da so se same sprožile in tako človeka nehote zaprle in se je potem marsikdo v postelji zadušil. Novejše se pa same ne zapro in imajo pripravo, da se od znotraj odpro. Sicer take postelje niso povsem zdrave, ker se motroci premalo prevetre. Nekateri izdelovalci pohišja, so se pa ozirali na ta nedostatek in napravili neke priprave za prevetrovanje.

Potem je pa posebno omeniti kombinovane postelje. V Ameriki imajo raznovrstno kombinovano pohišje. Tako je jako navadno neke vrste miza, ki služi za pisanje in umivanje. Ravno tako pogosto opažamo predalnik, s toaletno mizo in velikim zrcalom. Najznamenitejše v tem oziru je neka postelj, ki lahko služi za postelj, predalnik, omaro za obleko, toaleto in pisalno mizo.

V nobeni hiši v Ameriki, bodi si v bogati ali revni ne manjka gugalni stol, na katerem se jako prileżno sedi ali leži. Rocking chair so stoli, ki se lahko rabijo za naslanjač, gugalnik ali tudi postelj, kakor se že uravnajo.

Pa tudi navadnih stolov je dosti na razstavi. Posebno je omeniti dvosedežnik. To je navadni stol, katerega naslonilo se pa da tako zaobrniti, da služi za drugi sedež. Nekateri stoli imajo posebno pripravo za shranjenje klobukov pod sedežem. Taki stoli so posebno pripravni za gledališče.

Pa je še več drugih podobnih rečij. Tako vidimo kopalno banjo, katera se lepo vkupe zloži in zapre in je podobna kaki skrinji. Tako banjo lahko imaš v navadni sobi in ti ni potreba posebne kopalne sobe, zanimive so tudi podnožnice, ki se lepo zlože vkupe in lahko vzamejo kamor koli seboj. Vse pohišje je na kolesih, da se ložje premiče. Okenski zastori so tudi jako pripravni. Spodaj imajo neko vrvico in ž njo lahko hitro vravnavaš zastor, kolikor visoko hočeš, brez posebnega truda, ker vse delo opravi neka znet, ki se sproži. Iz povedanega je razvidno, da amerikansko pohišje so zares v pravem pomenu stroji in to za vsacega mehanika jako zanimivi.

(Dalje sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Siva lesna namaka. Starejši mizarji so dajali lesu sivo barvo z namakanjem s čreslovo kislino, železnim vitrijolom in golunom. Pozneje je podala kemija v smodni šiškovi kislini (Pyrogallussäure) novo in boljše sredstvo za sivo barvanje lesa. V družbi z železnim vitrijolom ta kislina kaj lepo pobarva les in goluna ni treba jemati na pomoč. Na svitlobi pa postane tako napojen les kmalu rujavkast in v teku let se je siva namaka spremenila v rujavkasto. Bolj trdna je siva barva, če vzamemo namesto smodne šiškove kisline navadno šiškovo kislino (Gallussäure). V novejšem času priporočajo barvilo, ki se dobiva v katranu in je na prodaj z imenom nigrosin. Razstopi 7 gramov nigrosina v 1 litru vode in s tem namaži les. Barva je srebrno siva jako lepa in vztrajna.

Mavta, kateri ne škoduje mraz. Navadni mavti prideni $^1/_{10}$ v prah razdrobljenega apna $^1/_9$ moke iz opeke in pa nekaj sladkorja. Omet potem ne odpade ne v mrazu ne v vročini.

Trtna uš in trtoreja.

(Konec.)

10. Frankinja modra (Blaufränkisch), je kaj malo občutna, rodi silno močno in zori precej zgodaj. Reže se kratko. Vino je jako dobro. 20 % sladkorja in 5 ‰ kisline. Ker skoro v istem času zori ko portugalka, sadi se navadno s to vkup.

11. Kadarka modra je silno rodovitna in daje izvrstno vino, kaj malo občutna in vredna, da jo poskušajo tudi v naših krajih nekoliko. Po Ogerskem in v Slavoniji (pri Sremu) je najbolj razširjena, in izgojuje se ji deblo čisto nizko in se reže vedno v glavo. Ker koli v tamošnjih vinogradih niso običajni, obrezujejo ji po leti vse pognanke v visočini enega metra. Vse to potrpežljivo prenaša, še celo ugaja ji. Kratka rez v glavo ji najbolj prija. Večina slovitih ogerskih vin je pridelek kadarke. 20 % sladkorja in 5 do 7 ‰ kisline.

12. Laška modrina je po Štajerskem že močno razširjena in vspeva povsod, celo v neugodnih legah ljubi težko zemljo. Zahteva nizko izgojo in kratko rez ter jako rodi. Ker precej zgodaj zori, priporočati jo je tudi še za visoke lege, če tudi ne daje vina prve kakovosti. 18 % sladkorja in 8 ‰ kisline. V dobrih letih napravlja celo cibebe, vendar pa razmerje med sladkorjem in kislino ni ugodno.

13. Tičnik črni (blauer Wildbacher) je domač v nemških vinorodnih krajih Štajerske v 400—600 metri nadmorske višine ter daje takozvani priljubljeni „šilhar“. Za navedene kraje ga je posebno priporočati zaradi velike neobčutnosti in ker dobro vspeva pri vsaki legi, vzgoji in rezi. Reže se navadno kratko ter ima to pred-

nost, da celo redno rodi neposredno na mladikah iz starega lesa odgnalih. Vzgojuje se navadno na brajdah ter se mu puščajo dolgi apnenci ali locni. Vino ni posebno dobro, in človek se ga mora privaditi, zato ni sposobno za občno trgovino. V dobrih letinah in legah ima 17 do 18 % sladkorja in 8 do 9 ‰ kisline. Priporočati ga ne smemo za kraje, kjer boljše vrste dobro vspevajo, v nekaterih neugodnih krajih pa zamore donašati največ dobička.

14. Kavčina modra, velika (blauer Kölner) je med cvetjem in po zimi kaj malo občutna, vspeva povsod. Najbolj ji prija visoka vzgoja in dolga rez na napnence ter je jako rodovitna. Daje obilo a bolj praznega vina, ki samo ni veliko vredno, a dobro za mešanje z močnejšim ali kislim vinom. 15 do 16 % sladkorja in 5 do 8 ‰ kisline.

Pisatelju se je zdelo potrebno v dodatku podati botanični opis raznih trt. Ta oddelek pride posebno tistemu prav, kateri čitajo druge učenejše knjige o tej stvari in jim marsikaj ni prav jasno, če ne poznajo natančno lastnostij raznih trt. Velike vrednosti je pa ta odstavek tudi za tiste, ki se pečajo z sajenjem tujih trt. Hvaležni pa moramo biti pisatelju, da je tudi navel nekatere postavne določbe, ki se tičejo trgovine s trtami, oproščenja davka od okuženih vinogradov in podpore vinogradnikom za novo zasajenje uničenih vinogradov. Večkrat ima kmetovalec veliko škodo baš vsled tega, ker ne pozna dobro postave.

Vsem vinorejcem in sploh vsem, ki se brigajo za trtorejo, priporočamo na topleje to knjižico z željo, da bi se zvesto prebirala in da bi se njeni nauki tudi posnemali, da bi Slovenci potem od nje imeli zares mnogo sadu. Tudi naše slovstvo je s to knjižico nekaj pridobilo, ker v tem oziru slovensko slovstvo nikakor ni bogato.

Na to pisatelj temeljito in lahko umevno popisuje napravo vinogradov, razna dela po vinogradih. Ta odstavek dokazuje, da je knjigo pisal mož, ki pozna praktično obdelovanje vinogradov, in ni le svoje vednosti nabral po raznih knjigah. To pa daje knjigi še posebno vrednost.

Jako ustreženo bode pač mnogim tudi z računom, koliko stane zasajanje vinogradov. Račun je pri vsakem delu glavna stvar. Vinorejec se bode lotil pač obnovljenja vinogradov z ameriškimi trtami še el, če bode iz računa spoznal, da mu obnovljenje obeta dobiček.

Prav primerne so tudi na koncu „Razne drobtine“ v knjigi, kakor je koledar za cepljenje ameriških trt, gnojenje vinogradov in pa zanesljivi viri, kjer se dobe predmeti potrebni vinogradnikom. Večkrat se priprost vinorejec v tacih stvareh ne ve kam obrniti.

Kmetijske raznoterosti.

Ržena moka dobra krma za konje. Na potovanjih je posebno dobra ržena moka kot krma za konje jahače. Moka se dene v vodo in žejen konj je ob jednem z vodo povžije. Konj se pri tem toliko ne zamudi, nego bi grizel oves. Ta moka je neškodljiva in daje konju moč.

Kako odvadiš krave, da se same ne sesajo? Trikrat na dan namaži kravi vime z vodo, v kateri si razstopil nekoliko aloe. Aloa se dobi po ceni v vseh lekarnah.

Sejanje kostanja. Če se kostanj pomladi seje, naj se po zimi seme hrani v pesku. Bolje je pa, če se seje že jeseni in grede malo pokrijejo z listjem.

Poučni in zabavni del.

Slovanska knjižnica.

Gospod Andrej Gaberšček v Gorici začel je izdajati „Slovansko knjižico“. Prvi zvezek te knjižice je že izšel in prinaša na petih tiskanih polah povest iz češke zgodovine „Ratmir“, katero je spisal Jan. Vavrá, poslovenil pa Petrovič.

S „Slovansko knjižico“ se bode odpomoglo živi veliki potrebi, zato pa mora vsak rodoljub želeti, da „Slovanska knjižica“ lepo napreduje in se razširi v zadnjo slovensko vas, da budi slovenski in slovansko narodno zavest in seznani naš narod z velikimi duševnimi deli sinov majke „Slave“. Tako podjetje je posebno sedaj bilo potrebno, ko nekaterniki začenjajo že nekako mrzeti narodnost in jih slovanska vzajemnost nekako bode.

Potreba leposlovnega pa tudi poučnega berila v lahko umljivi besedi se čuti vedno bolj pri nas, posebno tudi pri nežnem spolu. Ker ni lahko dobiti domačega primernega berila, posega se po tujih, večkrat ne baš priporočevanja vrednih proizvodih. Nemško slovstvo preplavlja naše kraje. Prav pravi izdajatelj v predgovoru, da naša dosedanja književna podjetja ne zadoščajo takej zahtevi, kajti enakega berila prihaja veliko premalo med slovenski svet, marsikaj pa, kar dobimo na polju naše leposlovne književnosti, je tako drago, da ne more prodreti v širše narodove vrste, ki pa željno pričakujejo dobrega, zabavnega in mikavno poučnega berila.

Nikar pa misliti, da enake razmere se nahajajo le pri nas na Slovenskem, Ne, opážali smo jih celo pri velikih narodih, ki so pa tudi že pred leti spoznali potrebo ter začeli skrbeti za veliko zabavnega ali poučnega berila, ki se za majhno ceno širi hitro in lahko v najširše vrste narodove. Nemci, Italijani, Francozje in drugi večji narodi dobili so svoje univerzalne, narodne, zabavne itd. knjižnice, v katerih je izšlo že na stotine in tisuče snopičev za nizko ceno, ki omogoča tudi najrevnejšemu človeku, da si kupuje berila po svojem srcu in ukusu.

Za večjimi národi prišli so med Slovani prvi na vrsto bratje Čehi, ki se po pravici naziva „čtenářsky národ“ (čitateljski narod), kajti toliko časopisov in knjig izdaja in čita malokateri narod, kakor uprav češki. Razne knjižnice za narod dosegle so že na stotine snopičev, ki v veliko tišoč izvodih krožijo med narodom.

Med raznimi drugimi manjšimi narodi, ki so skušali iti za takim vzgledom, smo tudi mi Slovenci, ki se pa doslej z uspehom ne moremo hvaliti. Ali bodemo s „Slovansko knjižnico“ bolj srečni, pokaže prihodnost.

Kakor iz predgovora prvemu zvezku razvidimo, bode knjižica prinašala zabavne in poučue spise vseh slovanskih narodov, bodi si v prevodih, bodi si v izvirniku. Pričela je s prevodom češke povesti, za njo pa pridejo na vrsto ruske, poljske, slovaške, bolgarske, srbske, hrvaške itd.; poleg povestij bode prinašala tudi zbirke pesmij, zbirke narodnega blaga in poučne spise v poljudni, lahko umevni obliki. Marsikako pesem ali krajšo povestico drugih slovanskih narodov priobči v izvirniku in jej doda potrebnega pojasnila. Tako bo knjižnica utrjala pravo slovansko uzajemnost, ki imá glavno oporo v medsebojnem spoznavanji. Ko se bomo Slovani drug drugega dobro poznali, se bomo tudi iskreneje ljubili in čutili kot jedno samo veliko drevó, na katerem more zrasti blagoroden sad za ves stomilijonski narod slovanski.

Prinašala bode umeje se, tudi izvirne spise, kolikor jih bode pridobiti. Nekatere gospode pisatelje in pesnike je izdatelj pridobil za svoje podjetje. Gg. pisatelji imajo s „Slovansko knjižico“ najlepšo priliko, da svoje spise razširijo med narod.

Ker bo ta knjižica izhajala vsakih 14 dnij, treba jej bo poleg gmotne tudi obilo duševne podpore. Zategadel nujno izdatelj prosi vse slovenske rodoljube, ki čutijo v sebi sposobnost in voljo bodisi za prevajanje bodisi za izvirno pisateljevanje, naj blagovolé pridružiti se krogu naših sotrudnikov.

„Slovanska knjižnica“ pa ni namenjena otrokom, marveč odraslej mladini in starejšim ljudskim vrstam. Otrokom naj se ta knjižnica ne daje v roke, ker njim so namenjeni drugi spisi. Vsekakor pa se bode pazilo na to, da ne izide v tej knjižnici nič takega, nad čemur bi se mogel pameten človek spodtikati.

Kolikor se nam poroča, je izdatelj že več slovenskih pisateljev pridobil za svojo knjižico. Izide v kratkem več klasičnih slovanskih leposlovnih del v prevodih. Tako se napoveduje ruskega najboljšega pisatelja grofa Tolskega povest dva huzarja. V tej povesti nam ruski pisatelj slika jako živo na očetu in sinu ljudij dveh različnih dob. O tem delu se je tudi vnanja kritika jako hvali in je mej druzim tudi jako hvali neki učeni jezujit v „Stimmen aus Maria Laach.

Slišimo pa, da bode „Slovanska knjižica“ priobčila tudi več druzih boljših del tega slavnega ruskega pisatelja, mej drugim njegove tri povesti, „Detstvo“, „Otročestvo“ in „Junost“, potem pa zanimivo povest iz ruskega narodnega življenja „Polikuška“.

Slovanska knjižica se bode pa ozirala tudi na literature manjših slovanskih narodov, ki so nam še manje znane, tako bode, kakor čujemo priobčila celo vrsto povestij iz bolgarskega slovstva, posebno zanimive domoljubne povesti od bolgarskega pisatelja Karavelova, potem najboljšo bolgarsko povest „Uboga rodbina“, katero je spisal metropolit trnovski Klemen.

Ker pa manjka dobrih poučnih spisov, je pač naše mnenje, da bi ne bilo napačno, če bi knjižica prinašala tudi razne poučne spise, ki se tičejo slovanstva, kakeršne so ob svojem času prinašali znani „Slawische Blätter“ na Dunaji. Posebno bi bili morda umestni semtrtje krajši životopisi slavnih Slovanov, da zve naša mladina, da slovanskim narodom ne manjka slavnih mož, da se jim v tem oziru ni sramovati pred druzimi narodi slovanskimi. Dobra vrejena slovanska knjižica bode vsekako veliko koristila slovenski narodni literaturi, posebno če bode redno izhajala. Seveda je treba, da slovensko občinstvo pridno posega po novi knjižnici in da tudi naši slovenski listi podpirajo po svoji moči novo podjetje.

Poučni in zabavni drobiž.

Ognjenik se je oživil. V japonski pokrajini Fukušina je začel bluvati ognjenik, o katerem se je mislilo, da je že davno ugasnil. V tej pokrajini je že pred petimi leti se oživel ognjenik, Bandaisasa, kateri že več let ni bluval. Tedaj je bilo več vasi uničenih in na stotine ljudij poškodovanih. Majhna reka, ki teče mimo tega ognjenika se je zajezila in naredila 8 kilometrov dolge jezero. Letos je pa na drugi strani omenjene reke začel bluvati ognjenik Ivoson. Začel je bluvati lavo in kamenje. Ubilo je mej drugim dva inženerja, ki sta preiskovala geologične razmere v tem kraji.

Največji svetilni stolp je zgrajen na nosu De-lja-Ges blizu Haura. Svetloba njegova je jednaka 2 $^1/_2$ milijona sveč Seveda je svetloba električna.

Ženske v Evropi. Po naslednjih poročilih je v Evropi 4,005.558 žensk več nego moških. Razmerno največ žensk je na Portugalskem in Norveškem, kjer pride 1091 žensk na 1000 mož. V Franciji je pa na 1000 moških 1007 žensk. Več moških nego žensk je v Italiji, Srbiji, Bosni in Herzegovini, Bolgariji, na Grškem in Rumunskem. V Italiji je na tisoč moških 995 žensk, v Bosni pa še samo 896.

Vseučilišče in ženske. V Wallesu na Angleškem so sedaj osnovali vseučilišče, katero ima v določilih svojih, da so slušateljice na njem popolnoma jednakopravne s slušatelji.

Novice.

— **Deželnozborska volitev v Celji.** Dne 21. nov. t. l. vršiti se ima volitev štajerskega deželnega poslanca namesto umrlega dr. Neckermann-a za mesta in trge: Celje, Brežice, Laški trg. Sevnica, Gornjigrad, Ljubno, Mozirje, Žalec in Vojnik. „Slovensko politično društvo za Štajersko“ postavilo je kot kandidata za to volitev g. dr. J. Hrašovca, odvetnika v Celju. Kandidat je poznat kot vrl rodoljub, ki pozna dobro razmere meščanov in tržanov imenovanih krajev. Ako vsi slovenski volilci pridejo složni na volišče, mora biti njih zmaga. — Kandidat nemškutarske stranke za to volitev je sodni pristav v Celji, dr. Wokaun.

— **Volitve v trgovsko in obrtniško zbornico.** Koncem tega leta izstopijo iz ljubljanske trgovske in obrtniške zbornice: 1. Iz trgovinskega odseka I. in II. volilna kategorija, gg.: Fran Hren, Iv. Perdan in Fr. Ks Souvan; iz III. volilne kategorije, gg.: Toma Pavšler in Josip Ribič. 2.) Iz obrtnega odseka, I. volilna kategorija, g. Makso Krenner; iz II. volilne kategorije gg.: Orosl. Dolenec, Alojzij Jenko, Janko Kersnik, Filip Zupančič in Jernej Žitnik; iz III. volilne kategorije g. Ludovik Wriesnig Vrhu tega izstopi tudi g. Feliks Staré, ki je bil poklican v zbornico kot namestnik za umrlim dr. Jož. Poklukarjem v II. volilni kategoriji obrtnega odseka.

Pri novih volitvah, ki se bodo vršile začetkom l. 1894. voliti bo torej v vsem 13 zborničnih svetnikov. Predsednikom volilne komisije je imenovalo c. kr. trg. ministerstvo c. kr. vladnega svetnika g. dr. Reinhold Rüling pl. Rüdingen, za člana volilne komisije pa je deželna vlada na zbornični predlog imenovala kot zastopnike zbornice gg.: Ivan Perdan-a, Avgust Skaberneta, Ivan Baumgartner-ja, Anton Klein-a, Filip Supančič-a in Makso Krennerja. Kot zastopnik ljubljanskega mesta imenovan je v komisijo občinski svetnik gosp. Matija Zitterer vitez Casa Cavalchina.

— **Volilna reforma.** Konservativni, levičarski in poljski klubi so prevčeraj imeli posvetovanje o volilni reformi. Vsi so se izrekli proti vladni predlogi, če tudi priznavajo, da je razširjenje volilne pravice potrebno. Konservativni klub pogreša v vladni predlogi jamstva interesov srednjih stanov, levičarji vidijo v njej nevarnost za nemštvo, Poljaki pa nevarnost za poljstvo in avtonomijo. Levičarji pravijo v svoji izjavi, da so pripravljeni delavcem dovoliti takoj volilno pravico, pa le v posebni volilni skupini pri primerni pomnožitvi državnih poslancev, konservativci bi pa radi volitve uredili nekako po stanovskih skupinah. Kakor se sedaj kaže, vlada za svojo predlogo nikakor ne dobi večine in govori se že, da ministerstvo odstopi ali se vsaj precej premeni. Drugi pa mislijo, da se razpusti državni zbor. Grof Taaffe je odpotoval v Budimpešto k cesarju, da poroča o položaju V ponedeljek je v državnem zboru prvo branje o vladni predlogi o razširjenju volilne pravice.

— **Mac Mahon.** Umrl je te dni maršal Mac Mahon. Pokojnik je bil rojen leta 1808. iz neke slavne in plemenite na Francoskem naseljene irske rodbine. Dovršivši vojaško šolo je vstopil v generalni stab. Dolgo je služboval v Algieru. kjer se je odlikoval v raznih bojih in se popel do divizijonarja V krimski vojski je vzel utrdbo Malakov in ga je Napoleon imenoval vsled tega senatorjem in mu podelil veliki kordon častne legije. Pri Magenti je zmagal Mac Mahon Avstrijce in pridobil maršalstvo. V nemško francoski vojski pa ni imel sreče in tudi Napoleon ni poslušal svetov njegovih. V nekem boji je bil hudo ranjen. Leta 1871. je bil poveljnik četom proti komunardom. Dve leti pozneje je bil voljen predsednikom republike. Ker je delal za obnovljenje monarhije si je nakopal hudo nasprotstvo republikancev in leta 1879. se je moral odpovedati predsedstvu, če tudi mu volilna doba še ni bila potekla. Od tega časa se za javno življenje ni več dosti brigal.

— **Volitev v tržaški okolici.** Ker je bil gosp. Ivan Nabergoj pri zadnjih volitvah v občinski svet oziroma deželni zbor tržaški izvoljen v III. in V. okraju in je izvolitev vsprejel v V. okraju, vršila se je minolo nedeljo za III. okraj nadomestna volitev, pri kateri je bil vkljub strastnim agitacijam Lahonov izvoljen slovenski kandidat gosp. Ivan Mar. Vatovec, posestnik pri sv. Ivanu in v Trstu.

— **Nov odvetnik.** Z dnem 15. t. m. otvoril je v Postojini (v Kogojevi hiši) odličen rodoljub, g. dr. Dragotin Treo, svojo odvetniško pisarno.

— **»Radogoju«** pristopila sta za ustanovnika po 100 kron, rodoljub, ki neče biti imenovan in gos. Jakob Hočevar, lekarnik v Kranji. Živila darovalca!

— **V Ribnici** snuje se, kakor se čuje „Narodna čitalnica s pevskim društvom“. Ribničanje le pogumno na narodno delo!

— **25letnico** obhaja letos Vransko, odkar je bilo uvrščeno mej trge. Tudi ondotna čitalnica slavi letos svoj 25letni obstanek.

— **Martinovo besedo s plesom** priredi kakor vsako leto tudi letos na Martinovo nedeljo v Koslerjevi pivarni šišenska čitalnica.

— **Valvazorjeva pisma.** Pisatelj g. Peter pl. Radics odpotoval je te dni iz Ljubljane v London, da prepiše nekatera Valvazorjeva pisma, ki se nahajajo tam. V to svrho dala sta deželni odbor in kranjska hranilnica Radicsu primerno podporo.

— **Nova posojilnica** osnovala se je v Trbovljah pod imenom: „Trboveljska posojilnica s sedežem v Hrastniku“.

— **Tombola,** katero je priredilo dne 8. t. m. prvo ljubljansko bolniško in podporno društvo na Kongresnem trgu v Ljubljani vrgla je 1592 gld 80 kr. dohodkov. Od 9900 pripravljanih tablic se jih je prodalo 7964. Stroški znašali so do 800 gld. je torej čistega dobička v dobrodelni namen 792 gld.

— **Razstavo cvetlic** prirede dne 28. 29. in 30. t. m. ljubljanski umetni vrtnarji v kazinskem steklenem salonu. Čisti dohodek te razstave je namenjen otroški bolnici ljubljanski.

— **Strežniški tečaji** s predavanji o bolniški strežbi in o razkuževanji s posebnim ozirom na kolero se bodo pričeli, za slučaj, ko bi se pokazala tudi pri nas kolera. Ti tečaji bodo trajali 8 do 10 učnih ur. Vsi taki, ki bi se hoteli postaviti v službo trpečega človeštva, posebno bivši vojaki sanitetnega oddelka in zlasti taki, ki so udje veteranskih društev, se vabijo, da se zglase pri pristojnem okrajnem glavarstvu, oziroma pri mestnem magistratu ljubljanskem do 25. t. m.

— **Uršulinsko dekliško šolo v Škofji Loki** razširili so letos na 7. razredov Prihodnjo leto se šola razširi še na 8. razred.

— **Lokalna železnica Kranj-Tržič.** Vsled razpisa vis. c. kr. trg. ministerstva določa c. kr. dež. vlada komisijonelni pregled trase o prednačrtu lokalne železniške proge Kranj-Tržič na 30. dan oktobra t. l., dopoldan ob 9. uri od postaje Kranj dalje. Udeležencem je dano na prosto voljo priti h komisiji in glede projektirane proge podati svoje ugovore in opomine, če jih kaj imajo.

— **Linčanje,** ali po naše bi rekli: ljudstvo samo kaznuje hudodelnike, širi se v Ameriki od dné do dné in ni ga skoro dné, da ne bi bilo čitati o linčanju Izobražen človek nikakor ne more zagovarjati tega podjetja, ker mnogokrat se lahko pripeti in se je tudi že pripetilo, da je bil popolnoma nedolžen človek linčan in to edino le zaradi gole sumne. Po navadi razburjeno ljudstvo hudodelca obesi na bližnje drevo, mnogokrat pa tudi ustreli, večkrat pa tudi s silo vlomi v ječo in hudodelnika ali na prostoru ustreli, zvleče na prosto in obesi. Se ve, da se pri takih prilikah tudi bojuje s policijo ali jetniško stražo, po navadi zmaga ljudstvo. Večinoma so bili zadnje dni linčani zamorci. Iz Carolltona Albama poročajo se 16. sept. o groznem linčanju, katerega žrtev so bili štirje moški in jedna ženska, vsi zamorci. Minoli teden so bila zapaljena in do tal vpepeljena skladišča pavole J. Wooda. Na sumu so bili hudobnega čina štirje zamorci moškega spola in jedna ženska, ter bili odpeljani v preiskovalni zapor. V četrtek večer bil je jetnišničar obvesten, da je na ulici neka osoba, katero mora v zapor sprejeti; komaj je odprl vrata, obkolila ga je množica, oboroženih ljudij ter mu s smrtjo pretila, ako ne izroči ključev od ječe, na kar se je udal tem nočnim obiskovalcem. Ljudstvo se je takoj podalo v celice, kjer so bili imenovani zamorci zaprti, tu je večkrat nanje ustrelilo in ko je bilo prepričano, da so vsi do smrti zadeti, zapustili so jetnišnico. Zatrjuje se, da se je jeden zamorcev udal storjenega zločina. To je bilo drugo linčanje v osmih dnevih v tem kraju, bil je namreč linčan blizu Pickens County zamorec Joe Floyd po imenu, kateri je baje umoril soprogo belega farmerja; ljudstvo ga je obesilo na bližnje drevo. — Dne 17. sept. so bili trije zamorci bratje od ljudstva iz ječe izvlečeni in obešeni in to v mestu New Orleans. Brat teh zamorcev po imenu Julian, je v petek blizu imenovanega mesta iz maščevanja ustrelil sodnika Vak. Estopihal ter ubežal. V nedeljo so zaprli dve sestri, mater in tri brate Juliana, krivi so bili potuhe, ter neki ve-

deli za skrivališče morilca. Krvoželjno ljudstvo je hotelo tudi mater in sestri usmrtiti, toda tej želji so se nekateri protivili, ter so ženske samo bičali. Ko so ljudje pravega morilca še iskali v bližini Camp Parapet, prišli so tudi v hišo zamorca Jahn Willis ter zahtevali od njega, da jim pove, kje je morilec Julian skrit; zatrjeval jim je, da mu ni znano, toda podrli so ga na tla in po njem hodili tako dolgo, da je umrl. V noči okolu 1. ure zbirali so se oboroženi zamorci v Camp Parapet, da bi udarili na belopoltne sovražnike, izmed katerih je mnogo zapustilo svoja stanovališča. — Dne 19. sept. je usoda linčanja doletela 23letnega zamorca v Birmingham Ala., ker je na surov, nesramožljiv način napal neko gospo. Isti dan je razjarjeno ljudstvo vdrlo v ječo, kamor je policija lopova vtaknila, izvlekla ga na dvorišče in tam na kol obesilo. — Dne 21. sept. bila je prava bitka mej meščani in milico v Roanke. Povod bitke je bil se ve da zopet zamorec Robert Smith. Lopov je z zvijačo spravil soprogo farmerja Bishopa v neko klet, ter jo tam tako dolgo davil, da je nezavestna obležala, jo oropal in zbežal, toda kmalu prišel policiji v roko, katera ga je odvela v zapor. Ljudstvo zvedši o tem činu, se je zvečer pričelo oboroženo zbirati in okolu 300 mož je prišlo pred ječo ter zahtevalo, da se jim lopov izroči in ga sami kaznujejo. Milica postavila se je v bran in boj se je pričel; na strel milice padlo je 11 napadovalcev do smrti zadetih, drugi pa so se ustrašeni razpršili, toda kmalu zopet s srdom napali jetnišnico. Vse prigovarjanje majorja, poslanca in drugih gospodov, da naj ne rabijo sile, da lopova ni več v ječi in ne otide zasluženi kazni, ni hasnilo nič; ljudstvo je kljubu temu vdrlo v ječo, a lopova ni bilo več notri. Razsrdjeno ljudstvo je pričelo iskati lopova in ga kmalu našlo v obrežji reke v varstvu dveh policajev, katerim ga takoj vzelo in obesilo na bližnje drevo, truplo s svinčenkami pa tako razstrelilo, da je bilo rešetu podobno in naposled še zažgano.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 11. oktobra 1893. Pšenica gld. 8·50 kr. rž gld. 6·50 kr., ječmen gld. 6·— kr., oves gld. 8 — kr., ajda gld. 8·80 kr., proso gld. 5·50 kr., turšica gld. 5·90 kr., leča gld. 12·— kr., grah gld. 12·— kr., fižol gld. 8.— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Loterijske srečke.

V Linc dne 14. oktobra t. l.: 17, 28, 54, 85, 43.
V Trstu dne 14. oktobra t. l.: 58, 23, 48, 3, 40.
V Pragi dne 18. oktobra t. l.: 62, 76, 45, 15, 87.

Marijaceljske kapljice za želodec,

izgotovljene v lekarni k „angelu varhu“

C. BRADY-a v Kromerižu (Moravsko)

so staro, zanesljivo in znano zdravilo ter so budilno in krepilno sredstvo za želodec in prebavilna dela. (13—39)

Samo prave so z zraven stoječo varstveno znamko in podpisom.

Cena: 1 steklenice 40 kr. dvojne steklenice 70 kr.

Vsebina je naznanjena.

Marijaceljske kapljice za želodec prodajajo se prave: **v Ljubljani:** lek. Piccoli in lek. Svoboda; **v Postojni:** lek. Fr. Beccarich; **v Škofji Loki:** lek. Karl Fabiani; **v Radovljici:** lek. Alex. Roblek; **v Novemmestu:** lek. Dom Rizzoli in lek. Bergmann; **v Kamniku:** lek. J. Močnik; **v Črnomlju:** lek. J. Blažek.

Neogibno potrebno je za vsako družino

Kathreiner-jeva

Kneipp-ova sladna kava

z okusom prave kave.

Ta kava daje to prednost, da se lahko popusti tako škodljiva prava zrnata ali pa z raznimi cikorijami zmešana kava in se iz te kave naredi **okusna** ter **zdrava** in **redilna** pijača. — **Nedosegljiva je kot dodatek k pravi kavi.** (14—47)

Visoko priporočana za ženske, otroke in bolnike.

Ponaredeb se naj varuje.

Dobo se povsod. **½ kile 25 kr.**

Zadnji teden.

Inomostne srečke po 50 kr.

Glavni dobitek 50.000 gold.

(25—6) **Srečke à 50 kr. priporoča J. C. MAYER v Ljubljani.**

Zadnji teden.

Odgovorni urednik: Gustav Pirc. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.